

ELŐFIZETÉSI ÁRA:
 EGÉSZ ÉVRE . . . 16.— K | FÉL ÉVRE . . . 8.— K
 NEGYED ÉVRE . . . 4.— K

FŐSZERKESZTŐ:
 DR. BISCHITZ BÉLA
 ÜGYVÉD.

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL
 BUDAPEST, V., SAS-UTCA 20.
 TELEFON 108-00.
 HIRDETÉSEK mm. SZÁMITÁSSAL DIJSZABÁS SZERINT.

A bányá- és kohómérnöki kar anyagi helyzete.

Véletlenül kezünkbe került egy kimutatás, amelyben az amerikai civil mérnökök anyagi helyzete van feltüntetve.

Az amerikai civil mérnökök egyesülete ugyanis tagjaihoz felszólítást intézett, amelyben a mérnökök foglalkoztatását érintő kilenc kérdésre kért feleletet. Az egyesület 6850 tagja közül 3636 válaszolt a feltett kérdésekre.

Ezekből a feleletekből aztán összeállítottak egy kimutatást, amelyben különösen a mérnökök jövedelmére vonatkozó adatok érdekesek. Kitént, hogy két mérnök tisztán professzionális működéséért évente fejenként több, mint 720.000 koronát kap Ezek voltak a legnagyobb javadalmazások.

A legkisebb fizetés, illetve jövedelem, négy eset kivételével, alul volt 9600 koronán. Az említett négy esetben pedig csak éppen hogy elérte ezt az összeget.

A kimutatásban az átlagos jövedelem az, amely különös figyelmet érdemel.

Az első szolgálati évben ez a jövedelem 6240 korona s azután csaknem abszolút egyöntetűséggel növekszik 36.000 koronára, amely összeg átlagos jövedelme az amerikai civil mérnököknek 27—33 évi gyakorlati működésnél.

Az átlagos jövedelem 33 évi praxis után lassan esni kezd 28 000 koronára, ez a jövedelem azonban megmarad a 45. gyakorlatban eltöltött évnél is, amelyre még az adatgyűjtés szólt.

Eszünk ágában sincsen, hogy az amerikai civil mérnökök és a mi bányá- és kohómérnökeink fizetése között összehasonlítást tegyünk.

Mégis talán nem lesz fölösleges ez utóbbiról néhány szót szólni.

Szakközönségünknek nem mondunk újat azzal, hogy a magyar bányá- és kohómérnök van legrosszabbul fizetve foglalkozásában egész Európában. Ennek oka nemcsak abban rejlik, hogy ez a két iparágunk sok tekintetben kedvezőtlenebb helyzetben van a többi országok hasonló iparágánál.

Tudjuk, hogy a magyar bányá- és kohómérnöki kar anyagi előhaladásának esélyeit az is rontja, hogy egyes, idegen tőkével dolgozó bányá- és kohóvállalatok a vezető és busásan fizetett állásokba még ma is idegen technikusokat hoznak, holott vitán felül áll, hogy a magyar bányász és kohász ugy képzettsége, mint arravalósága tekintetében a legjobb földi üzemi emberekkel is felveszi a versenyt.

Valóban fölötte érdekes volna körkérdés alapján nálunk is összeállítani egy kimutatást bányá- és kohómérnökeink anyagi javadalmazásáról. Nálunk mind össze félezer egyén pályafutása forog szóban.

Véleményünk szerint egy ilyen kimutatás bányá- és kohómérnökeink anyagi javadalmazásáról igen-igen szomorú képet mutatna. Részletesebb statisztika nélkül is a valósághoz hiven megállapíthatjuk azt, hogy a bányá- és kohómérnökeink kezdő, átlagos fizetése nemcsak hogy meg nem közelítené az amerikai átlagot, hanem 3000 koronán is alul maradna. A 27—33 gyakorlati év közötti átlag pedig alig közelítené meg a 7000 koronát.

De még így is, mi azt hisszük, hogy elég optimisztikusan számíthatunk

Bányá- és kohómérnökeink jelentékeny százaléka az államnál van alkalmazásban. Az állami státusban a fentebb vázolt legkisebb és legnagyobb fizetési átlag el nem érhető.

A magánvállalatok bányá- és kohómérnökeinek fizetése tudvalevőleg nagyjából az állami bányá- és kohómérnökök fizetése után igazodik.

A vezető állásokban nagyobb ugyan az állami és magán alkalmazott fizetése között a különbség, de a kisebb állásokban ez nem olyan lényeges. A magánvállalatok csak annyival adnak többet, hogy az állami fizetésekhez képest jobb anyagi jövő kilátásával az életrevalóbbnak látszó és vállalkozóbb szellemű fiatal mérnököket még maguknak megfogassák.

Az állam tehát ebben az esetben, mint árszabályozó működik, de sajnos, a bányá- és kohómérnöki kar rovására.

Az állami bányá- és kohómérnökök helyzete általában véve sivár. A mindenkori pénzügyi kormányok a bányá- és kohómérnököt egyre nézik a különben érdemes munkát végző számtiszttel.

Azért van aztán az az elképzelhetetlen eset, hogy a bányahatóságnál mérnöki és doktori diplomával rendelkező, 32 éves mérnökjogászoknak fizetése még lakpénzzel együtt sincsen 3000 korona.

Ilyen viszonyok között tehát nem lehet csodálkozni, hogy bányá- és kohómérnöki karunk fizetése nem éppen a legfényesebb. A szegényes javadalmazásnak részben az is az oka, hogy egészen a legutóbbi időig a kelletnél több bányá- és kohómérnök volt, mint amennyit reálsan bányá- és kohóiparunk eltudott helyezni. Természetesen az emberkinálat nagy lévén, az ajánlott ár is meglehetősen alacsonyan maradt.

Mostanában, úgy halljuk, ismét hiányzanak a fiatal bányá- és kohómérnökök és ezt legjobban a

kincstári bányászat érzi meg, amely állítólag alig tud kapni fiatal embereket.

Igen sok jeles szakemberünknek az a véleménye, hogy a bánya- és kohómérnöki kar anyagi helyzetét úgy lehetne közvetve megjavítani, ha a főiskolát Selmezbányáról elvinnék, vagy legalább behoznák a tandíját. Így igen sokan minden hivatás nélkül, csakis azért mennek a főiskolára, mert olcsó a város és nincsen tandíj.

A fiatal bánya- és kohómérnök-képzés ilyen megszorításával lehetne ugyan némi eredményt elérni, azonban a kérdést így bánya- és kohómérnökeinkre kedvezően megoldani soha sem lehet.

Az állam kedvezőtlen fizetési és előléptetési skálájával akaratlanul lenyomja a bánya- és kohómérnökök anyagi javadalmazását.

A nehézségekkel küzdő magánvállalatok pedig csakis valamicskével adnak jobb jövedelmet, mint az állam. De a jövedelmező magánvállalatok legtöbbször sem fizet valami busásan mérnökeinek a vezetői kivételével.

A rangsor többé-kevésbé, ha nem is olyan megreformált, de a nagyobb vállalatoknál is megvan. Ez aztán igen bémítólólag hat az előmenetelre s általában lenyomja az alkalmazottak fizetését.

A bánya- és kohómérnöki kar legnagyobb része fölülte függő helyzetben van. Bizonyos nagy vállalatok nem fogadnak föl a másiktól elkivánczó mérnököt. Különben is a jobb jövőt ígérő vállalatok száma olyan csekély, hogy nem lehet nagyon cserélni a helyet.

Ezt a vállalatok is tudják. Aztán ebből a helyzetből önként következik, hogy a vállalatok szerződést csak a legkritikább esetekben kötnek mérnökeikkel.

Ez az alkalmazottakat nagyon is függő helyzetben tartja munkaadójukkal szemben.

A bánya- és kohómérnökök általános kedvezőtlen anyagi helyzetének egyik legfőbb oka az, hogy a vállalatoknál ők mindig csak technikusok maradtak.

Mi már hangoztattuk, hogy micsoda nagy előny az, ha a vállalat vezetője egyúttal technikus is, aki az üzleti mérlegeléséknél nincsen mindig egy idegen véleményére szorúlva, hanem saját maga képes mérlegelni az üzleti és technikai lehetőségeket, amelyekről függ egy vállalat anyagi boldogulása. Megengedjük, vannak zseniális kereskedelmi vezetők, de mégis határozottan kívánatos, hogy aki vezet, az lehetőleg kereskedő és technikus is legyen egyszemélyben.

A bánya- és kohómérnöki karra határozott hátrány az, hogy képviselőik közül saját vállalatánál csak igen-igen kevés tudott, mint kereskedő is érvényesülni. A technikus vezérigazgatók vitték volna magukkal kedvezőbb anyagi helyzetbe az egész szakot. Így azonban a szak azt a vezetőszerepet nem viszi, amelyet vinnie kellene.

És természetes, hogy a szaknak ez a némiképen alárendelt helyzete érzékenyen visszahat a szak anyagi jólétére is.

Ugy tudjuk, hogy igen előkelő szakférfiak között eszmecsere volt abban az irányban, miként lehetne a szaknak egy az üzemi, mint a társadalmi életben nagyobb befolyást tulajdonítani.

Volt-e valami megállapodás, nem tudjuk?

A véleményünk az, hogy a bánya- és kohómérnöki kar befolyását és tekintélyét s ezzel együtt járó anyagi jólétét csakis úgy lehet elérni, ha az egyének az üzemi életben nemcsak technikusok maradnak, hanem igyekeznek a vállalatok vezetésében is szóhoz jutni; a magán életben pedig minden olyan alkalmat megragadni a szereplésre, amellyel úgy saját maguknak, mint az egész szaknak használhatnak.

Ma sajnos úgy vagyunk, hogy e két kiváló szakunknak embereit sehol sem lehet látni. A bányászok és kohászok mindenünnen elhúzódnak. Még azokat a pozíciókat sem foglalják el, amelyeket egyenesen és kizárólag nekik kellene betölteniök.

Így aztán nem lehet csodálni, hogy az egész kar tekintélye, megbecsülése és anyagi jóléte nincs azon a nivón, amelyen mindannyiunk látni szeretné.

Ezt elérni csak kitartó, céltudatos egyéni és egyesületi akcióval lehet.

Magát az egyesületi életet föl kell frissíteni, mert a szak csak az egyesületben él s általános céljait csakis együttes cselekvéssel érheti el! Példának hozhatnánk föl nem egy külföldi egyesületet és szakot, amely szellemileg és anyagilag irigylésreméltó helyzetet tudott magának kiküzdeni egyöntetű eljárással.

Mi a legmelegebben rokonszenvezünk bányász és kohász technikusaink jogos törekvéseivel s azokat a magunk erejéhez képest támogatni is fogjuk. Tettük ezt eddig is minden mellékcél nélkül s tenni fogjuk a jövőben minden igyekezetünkkel.

Nézetünk szerint egy tekintélyes, anyagilag jól ellátott és megelégedett mérnöki kar a legnagyobb biztosítéka bányászatunk és kohászatunk virágzásának.

Ha nem is adhatjuk meg mindazt, amit Amerika és a nálunk gazdagabb külföldi államok megadnak mérnökfiainknak, teremthetünk a számukra a mainál kényelmesebb helyzetet, mert öndicsekvés nélkül mondhatjuk, különösen bányász- és kohász mérnökeink megállják a helyüket.

A hiba csak azokban van, akik ebből a tehetséges és rátermett szakból nem tudják kiválasztani a legmegfelelőbbeket a vezetésre

Az ipartörvény és a bányászat.

A gyakorlati élet sokszor olyan esetek elé állítja a bánya- és kohóüzemvezetőket, amelyekről csak bővebb törvénytudással lehet eldönteni, hogy az ipartörvény vagy a bányatörvény rendelkezései alá tartoznak-e. Az alábbi esetek felsorolása hasznos tájékoztatásul fog szolgálni olvasóinknak.

Az 1884. évi XVII. törvénycikk 183. §-ának c) pontja szerint az ipartörvény rendelkezései alá nem esnek a bányászat és kohászat köréből az oly kohászati vállalatok, melyek kizárólag nyerstermények előállításával foglalkoznak és ezen nyersterményeket tovább nem dolgozzák föl, az 1884. évi XVII. törvénycikk 183. §-ának c) pontja értelmében nem tartoznak az ipartörvény rendelkezései alá, hanem arra nézve csakis a bányatörvény intézkedései mérvadóak.

Az általános bányatörvény 131. §-ának d) pontja szerint pedig a bányaadományozás feljogosítja egyebek között az illető bányatulajdonost, hogy az ércek földolgozására szükséges éropürkölő kemencéket is különös hatósági engedély nélkül és csakis a külépitkezésekre nézve a bányatörvény 133. § a értelmében a közigazgatási hatóságoktól nyerendő építési engedély, valamint a bányahatóságnak való bejelentés feltétele alatt felépíthesse és a bányatörvény 132. § a szerint 131. § ban foglalt jogositványok terjedelme és gyakorlása iránt keletkező viszályok felett, amennyiben azok a törvény rendes útjára nem tartoznak, a bányahatóság önállóan, vagy a körülményekhez képest az érdekelt ipari vagy más közigazgatási hatósággal egyetértőleg határoz. (Kör. Min. 14.271/1893. sz. hat.)

Azon kételek elosztatására, hogy a bányászati és

kohászati vállalatok mennyiben esnek a bányatörvény és mennyiben az ipartörvény rendelkezései alá, a magyar királyi kereskedelemügyi miniszter 64.162/1899. szám alatt a következő körröndeletet bocsátotta ki:

Az ipar gyakorlását szabályozó 1884. évi XVII. törvények 183. §-ának c) pontja szerint a bányászat és kohászat nem esik a törvény rendelkezései alá.

Másrészt pedig az általános bányatörvény 131. §-a közelebbről megjelöli a bányászat és kohászat üzleti terjedelmét, illetőleg részletesen felsorolja mindazt, amire a bányaadományozás a vállalkozót feljogosítja.

Ameddig a bányászat és kohászat az idézett 131. §. körében mozog, addig az illető vállalatok csak a bányatörvény rendelkezései alá esnek s bányarendőri, illetőleg bányahatósági felügyelet alatt állanak.

A bányatörvény 131. § a b) pontjából következik, hogy az adományozás a vállalkozót csak nyersanyag előállítására és forgalombahozatalára jogosítja fel, amennyiben tehát a bányászati és kohászati vállalatoknak csak nyersanyagok nyeresége képezi a feladatát, amennyiben az illető vállalatok nem tartoznak az ipartörvény rendelkezései alá.

Mihelyt azonban az ily bánya- vagy kohóvállalatok a nyersanyagok feldolgozásával is foglalkoznak, ez esetben ezen finomító műhelyek és feldolgozási üzemek tekintetében már az ipartörvény rendelkezései alá esnek.

Enné fogva nem esnek az ipartörvény rendelkezései alá:

1. A fenntartott ásványok-kutatása, feltárására és lefejtésére szolgáló, vagyis a szé legszorosabb értelmében vett bányaművek;

2. az ércelkészítő művek, vagyis mindazon telepek, amelyekben a bányából kihozott fejtmények aprítása, osztályozása és töményítése történik;

3. a szénkezelő művek, nevezetesen a szénosztályozó és szénmosó telepek, de úgy a 2. mint a 3. alattiak csak annyiban, amennyiben még kereskedelmi forgalomba nem került, vagyis közvetlenül a bányából kihozott fenntartott ásványok (érc és szén) aprítását, osztályozását, töményítését, illetve mosását eszközlik;

4. a lugozás, foncsorozás és villamos kifejtés útján bányaterményekből és kohó középterményekből nyersfémeket előállító művek;

5. a nyersfémek előállítására szolgáló olvasztó kemencék és egyéb készülékek;

6. azon pörkölő kemencék, amelyekben a fenntartott ásványoknak 4. és 5. alatti kohósítás szükségképeni előpüvelését képező pörkölése eszközöltetik;

7. kokszkemencék, amennyiben a szén termelése helyén állítatnak fel) 1884. évi XVII. törvények 25. §.)

8. briketsajtók, szintén amennyiben a szén termelési helyén állítatnak fel;

9. a kohóművekkel szoros kapcsolatban álló azok

az üzemek, melyek a kohók mellékterményeit dolgozzák fel, avagy a kohósítás, lugozás stb. céljaira szükséges anyagokat a kohótelepen állítják elő.

10. A bánya- és kohótelepeken lévő kovács-, ács-, asztalos-, drótkötél és gépműhelyek, téglavetők és fűrészek, ha ezekben kizárólag a bánya- és kohóüzemhez szükséges eszközök és szerek készíttetnek és javíttatnak.

Amennyiben konkrét esetben a fentebbiekből folyólag a bánya, illetve az ipartörvény alkalmazásának kérdése minden kizáró módon nem volna eldönthető, ilyenkor a magyar királyi pénzügyminiszterrel egyetértőleg a kereskedelemügyi miniszter dönti el ezt, vajjon az illető műhelytelep vagy üzemág ki van-e véve az ipartörvény rendelkezései alól vagy sem.

Ha a kénsavgyár nem nyersanyag nyeresévével, hanem a nyert nyersanyagok kereskedelmi áruvá való feldolgozásával foglalkozik, vagy műhelyeket tart üzemben, mint iparvállalat minden tekintetben az ipartörvény intézkedései alá tartozik (63.554/1886. F. J. K.)

Bányákból nyert szénnek a bányatulajdonos által kizárólag a bányák számlájára a bányászati adminisztrációhoz tartozó tisztviselőkkel közvetlenül való forgalombahozatalához, illetve árusításához iparigazolvány nem szükséges. (53.083/1902. K. M.)

A bányavállalatok által úgy a bánya helyén, mint azon kívül létesített és fenntartott elárúsító irodák, hivatalok, szénraktárak és szénirodák mindaddig, amíg ezek a saját bányájuk termékét nagyban vagy kicsinyben kizárólag csak a bánya számlájára árusítják el és amíg a bánya az így elárúsított termékekből befolyó összeget a bányaadó vallomásában minden levonás nélkül — mint a termékekért bevett pénzürtéket — mutatja ki, nem tartoznak az ipartörvény rendelkezései alá és így iparigazolvány váltásra sem kötelezhetők.

Az adományos ugyanis az adományozás által a bányatelepekben előforduló ásványokra tulajdonjogot nyerve, ez magában foglalja a tulajdon feletti szabad rendelkezést, tehát a forgalombahozatal és elárúsítás jogát is.

Ezt a jogát a bányavállalkozó kizárólag a bányatörvény alapján is gyakorolhatja vagy gyakoroltathatja és pedig úgy a bányatelepen, mint az azon kívül eső helyeken is.

Az elárúsítás, értékesítés egyébként szoros kapcsolatban van a bányaművelettel, attól el nem választható s az értékesítés joga olyan, a bányaadományozással szoros kapcsolatban levő jog, mely az adományost az általános bányatörvény 131. §-a alapján megilleti. (Ker. Min. 1902. évi augusztus hó 28-án 53.083. szám alatt hozott határozata.)

Az 1884. évi XVII. t.-c. 183. §-ának c) pontjában említett vállalatok útján előállított nyersanyagok heti piaci árulhatása az ipartörvény alapján nem korlátozható. (29.353/1887. F. J. K.)

Szivattyukat és mérlegeket

gyárt mint különlegességet és legnagyobb rak-
tárt tart épület- és diaphragma-szivattyukban

Árjegyzék ingyen
és bérmentve

Garvenswerke Wien, II., Handelsquai 130

A kőfejtő telepek (kőbányák) az ipartörvény rendelkezései alá esnek (39658/1900. K. M.)

Olyan kőbányák, melyeknek terményei egy közlebb vagy távolabb fekvő kőfaragó ipartelepre felelőzős végett szállítatnak, szintén telepengedély alá esnek (39.658/1900. K. M.)

Azon kavicsbányák, amelyekben a laza halmazállapotban levő ugynevezett gödörkavics, vagy folyamkavics termeltetik, az iparhatósági telepengedély alá eső kőfejtő telepek és kőbányák közé nem tartoznak (7231/1890. K. M.)

Kizárólag saját ház építésének céljaira szolgáló kőbánya felállításához nem szükséges iparhatósági telepengedély. (87.086/1896. K. M.)

A kizárólag saját használatra szolgáló, tehát nem iparszerűleg üzemben tartott kőbányák, illetve kőfejtő telepek nem esnek az ipartörvény rendelkezései alá, miért is az ilyen telepek létesítéséhez iparhatósági telepengedély nem szükséges. (1398/1906. K. M.)

Olyan állami kőbánya, mely a követ nem eladás céljából, hanem legnagyobb részben a beruházási hitel terhére kiépítendő törvényhatósági közutak kőszükségleteinek fedezésére állítja elő, az ipartörvény rendelkezései alá eső teleknek nem tekintendő, miért is a zuóborrendezés felállítása alkalmából telepengedélyt beszereznie nem kell. (57.586/1910. K. M.)

Annak a tevékenységo, aki nem iparszerűleg, hanem a szőlőművelés céljából szükséges rigolirozással kapcsolatban üzött kőfejtés folytán kitermelt követ értékesíti, rendszeres iparüzésnek nem tekinthető és következőképen az illető sem iparigazolvány, sem iparhatósági telepengedély váltására nem kötelezhető. (87.702/1904. K. M.)

Kincstári mész-kőbánya nem esik iparhatósági telepengedély alá. (64.490/1910. K. M.)

Amennyiben a kaolinbányászás nemcsak a nyersanyag kitermelésére szorítkozik, hanem annak feldolgozására szolgáló agyagáru égető kemencék felállításával, illetve üzemben tartásával is kapcsolatban van, utóbbiakra nézve az iparható ági telepengedély az ipartörvény 25. §-a értelmében megszerzendő. (82.723-1908. K. M.)

Ha valaki a kaolin kitermelésén túlmenőleg, annak feldolgozásával is foglalkozni kíván és e célra izzapoló gyárat óhajt létesíteni, úgy ez esetben szabályszerű iparhatósági telepengedélyt tartozik kérni. (58.052/1910. K. M.)

A kaolinbányászás iparhatósági telepengedély nélkül bárki által üzhető. (82.723/1908. K. M.)

A kaolintermelés, amennyiben az a kaolin feldolgozásával nincsen kapcsolatban és kizárólag a nyers-termény kiásására irányul, sem az 1884. évi XVII. t.-c. 25. §-ának, sem pedig az ezen szakaszban foglalt lejtőm kibővítése tárgyában kiadott rendeletek hatá-

rozmányai értelmében telepengedélyhez kötve nincs. (58.052/1910. K. M.)

A gipsz, kőbányák z iparható-ági telepengedély alá eső kőbányák közé tartoznak. (55.490/1897. K. M.)

Az agyagbányák, amennyiben tégláégető-telepnek képezik tartozékát, szintén telepengedélyhez vannak kötve. (947/1899. K. M.)

HAZAI HIREK.

A bányahatóságiakról.

Nem akarok cikkemben fennálló sérelmekről beszélni, hanem időszerűnek találok egy kérést *A Bánya* útján közreadni s intézni idősebb bányahatósági kártársainkhoz, valamint az illetékes miniszteriumi ügyosztályhoz, mely minket, fiatalabb bányahatósági nemzedéket, igen közelről érdekel. Ha ezen kérésünk meghallgatásra talál, a legszöbb husvétii piros tojást nyerjük el vele.

Legtöbben az ifjabb nemzedék közül a bányahatósági pályára, a bányahatósági ösztöndíjjal csábítottunk, azon reménnyel elölve, hogy kétfős diplománk a jelenlegi életviszonyok közepette sikoresebb boldogulást fog biztosítani.

Az új bányatörvény beláthatatlan időre történt elodázása, ezzel kapcsolatban a bányahatóság átszervezésének elmaradása azonban erősen keresztezték reményeinket, úgy, hogy a remélt gyorsabb előhaladás helyett az új nemzedék javarésze tengődünk az államtisztviselők X., szerencsésebbje a IX. fizetési osztályban.

Irgykedéssel gondolhatnánk egyik-másik jogásztársunkra, ki ma már táblabírói rangban osztja az igazságot, ha őt nem tiltaná pályaszeretetünk s ügybuzgalmunk, melyre építve reményünket, várjuk a ránk ébredő hajnal mosolygását.

Minden szerénységünk mellett azonban élnünk kell s ez készlet minket arra, hogy az egyszerű megélhetést biztosító fizetési osztályt érjük el. Ez szerény keretekben a VIII. fizetési osztálynál kezdődik, míg az alsóbb fizetési osztályok egy diplomás emberre nézve csak tengődést s adóssághalmozódást jelentenek, hozzá: ha legtöbbünk családos ember s egyedül fizetéseinkre vagyunk utólvá. Ne tévesszük szem elől, hogy fizetéseink nem lesznek tantiemekkel kiogészítve, miként ez az üzemi ágazatnál már régen divatos s ahol a felvett tantiem egyszerre kézhez vett, összege a kisebb fizetés sok hézagját képes betölteni!

A bányailletékeknek alig 06 százaléka lesz felhasználva a hatósági szervezet költségeire, holott utóbbi illetékek törvényes rendeltetésük szerint csakis ezen célra volnának fordíthatók.

Panaszszó nélkül meghajlunk az államszükséglet azon parancsszava előtt, mely előlünk ezen illetékek

Luftfilter

G. A. Schütz

Maschinenfabrik
Abt.: Luftfilterbau

Wurzen, Sa.

baut als

besondere

Spezialität

34 százalékát elvonja s más állami terhek fedezésére lesz fordítva, de akkor mégis kérjük legalább azt, hogy a költségvetés újabb megterhelése nélkül, a rajtunk könnyen segítő alábbi „modus vivendi“ vé tessék elő.

Miután az új költségvetésben egyetlen egy magasabb fizetési fokozatbeli állás sem rendszeresített s beilleszthető nem volt az államot terhelő hadügyi kiadások miatt s ekként szigorú takarékosági elv okán, állami megterhelés nélkül is, egy hatékony segítő módra rámutathatunk.

Az 1912. évi LVII. törvénycikk imperatív rendeli, hogy a 35 évet szolgált főiskolai képesítésű tisztviselők nyugdíjazandók, ha csak a közérdek tovább való szolgálatukat nem kívánja.

Ha végignézzük a bányahatósági rangsor névjegyzékén, abban az V—VII. fizetési osztályokban mindjárt öt olyan tisztviselőt és kartársat találunk, kik szolgálati idejük betöltése után jelenleg már a 37—43-ik szolgálói évüket töltik. Senki rossz néven nem veheti kijelentésemet, hogy vezetett kartársak további szolgálatát a közérdek nem kívánja, mivel a hatósági személyszaporításnak a közelmúltban keresztöltött mérve után annyi jeles fiatal tehetség áll rendelkezésre, kik a jelen viszonyok között érvényesülni nem tudnak, hogy a távozók helyét mindenkor méltóan be fogják tölteni s emellett a hatóságok működésébe egy kis új szellem is fog vegyülni, ami a hatóság fokozott tevékenységének nem lehet majd ártalmára, hanem csak előnyére.

Minden emberben megvan a véleszületett hajlam a konzervatizmusra. Ezt igyekszik mindenki érvényesíteni akkor is, ha a világnézet felfogása régen ellene is mondott. Ez annál inkább érvényesül a technikai szakban közreműködő hatósági személyzetnél, hol tehát a modern fejlődésnek hódoló szellem a vezetésben szükséges s ilyenek felváltása közgazdasági szempontból is csak áldásos lehet.

Az előadottaknál fogva korosabb kartársaink nem vehetik rossz néven fiatalabb kartársaik azon óhaját s felhívását, hogy utóbbiaknak távozásukkal helyet csináljanak, annál kevésbé, mert távozásuk által tizenöt ember előléptetésben részesül, ami pedig nagy szó egy negyvenkét szaktisztviselőből álló státusnál!

Az előlépő tizenöt tisztviselő közül tíz eléri a szerény megélhetés módját növekvő fizetésével, a másik öt tisztviselő tengődő nyomorán pedig valamivel enyhítve lesz.

Ne felejtsek idősebb kartársaink, hogy mi, fiatalabb nemzedék, kartársi szeretettel ápoltuk és támogattuk azon törekvésüket, minden zúgolódó szó és utógondolat nélkül, hogy a gondtalan megélhetés feltételeit elérhessék nyugdíjigényeiknek megszerzése által az új 1912. évi LVII. t.-c. nyugdíjtörvény életbeléptetésének bevarásával. Szó nélkül, kartársi közös érdekekkel vártuk, hogy az új nyugdíjtörvény kartársaink részére lakbért biztosítson, valamint azt is, hogy meghosszabbított szolgálatuk által a fizetési osztály magasabb fokozatát elérhessék, hogy ezen nagyobb összegű fizetéssel mint teljes nyugdíjjal aktív tevékenységük teréről távozva, fiatalabb kartársaiknak nyújtsák a lehetőség módját arra, hogy ezek megélhetési feltételei is javuljanak s elérhessék azt szolgálattól leendő megváltásuk előtt, mit idősebb kartársaink ekként már elértek.

Miután idősebb kartársaink eme kedvezményeket már mind elérték, tovább való szolgálatuk érdekeinket fenyegeti s előléptethetésünket és boldogulásunkat veszélyezteti, — ekként nyílt kéréssel fordulok idősebb kartársainkhoz, hogy amint mi kollégialitással támogattuk sikereik elérésében, úgy ők kollégialitással támogassanak most minket az egyedül tőlük függő előhaladásunkban s nyújtsanak most nekünk teret jogos és méltányos előmenetelünkre.

Elismerjük, hogy idősebb kartársainknak szolgálata, a jelenlegi felnevelt hatósági nemzedék közreműködésével, talán kellemesebb a nyugalom csendes magányánál, ámde ne felejtjük el, hogy a mi fejünket is mind több és több fehér hajszál deresíti napról napra, a család terhei fokozódnak s hogy egy küzködéssel eltöltött állami szolgálat után mi is elérni akarnók legalább részben azt a fokot, mit kartársaink támogatásunkkal már elértek. Ezt pedig az államháztartás jó előre belátható viszonyai mellett csak akkor érhetjük el s fogjuk elérni, ha az idősebb kartársak, méltányos igényeik elérésével, fiatalabb kartársainknak fokozatosan átadják helyeiket.

Ha ezen nyílt kérésünk úgy idős kartársainknál, mint az illetékes ügyosztályban meghallgatásra talál, a legszebb husvétii tojást nyújtják fiainknak és leányainknak.

Egy kartárs.

A földgáz Marosvásárhelyen. Marosvásárhely vezetőse a földgáznak Marosvásárhely területén leendő szaporítása végett három millió korona alaptőkével részvénytársaság létesítésére fáradozik, amely a vezetőket is kiépití Marosvásárhelyig. A létesítendő részvénytársaságban a város alapítóként és fő részvényesi minőségben is vezetőszerphez jut, amennyiben aporként beleviszi a gázgyárat, melynek ellenértékéül egy millió korona névértékű részvényt kapna.

Eredeti

BLACKMAN és KEITH

VENTILÁTOROK

EXHAUSTOROK, FÚVÓK.

minden célra

Magyar Szellőző Művek

BUDAPEST, VII., ARÉNA-ÚT 80.

Telefon: JÓZSEF 26-56

Medgyes földgáza. Medgyes városa tudvalevőleg napi 12000 köbméter földgázra kapott koncessziót a pénzügyminisztertől. A város a földgázt nemcsak világítási, fűtés és ipari célokra akarja fölhasználni, hanem egy létesítendő központi villamos telep hajtására is, amely a környéket látná el villamos árammal. Ezenkívül egy vállalkozó a város határában nagyszabású üveggyárat akar alapítani és kötelezte magát, hogy ha a gazhasználati engedélyt megkapja, megfelelő részt vállal a gázvezeték elkészítésének költségeiből is.

A Magnezit-ipar és bányászati részvénytársaság április hó 21 én Budapesten tartja hetedik rendes közgyűlését. A zárszámadások mérlegételői a következők. Vagyon: Pénztár 919.91 K. Ingatlanok 299.553 64 K. Bányatekerek 296.002-33 K. Gyári épületek 134.295-35 K. Gépek és felszerelések 63 200 K. Iparvágány fék- és drótkötélpálya 52.929-28 K. Leltár 60.232-96 K. Letét: 16 300 K. Nyersáru és készárúkészlet 37 700 korona. Adósságok 30.760-05 K. Vosztság 27.606 K. Összesen 1,019.499-52 K. Többségi részesítők 1,00.000 K. Hitelezők 18.357-35 Átmeneti tételek 1142-17 K. Összesen 1,019.499-52 K.

A Kábelgyár r.-t. (Pozsony) 1913 ban kamatokért 18.861 K-t vett be, áruban 1841.213 K hasznot ért el és nyereség-áthozata 41.700 K volt, úgy, hogy a bruttó jövedelem 1,901.774 K-t tett ki. Kiadtak költségekre 950 316 K-t, nyugdíjárulékokra 19.686 K-t és adóra 127.380 K-t, leirtak kétes követelések fejében 10.578 K-t és értékcsökkenés fejében 112.743 K-t. A tiszta nyereség ezek szerint 681.071 K, az előző évi 682 591 K-val szemben. Az osztalék, mint a múlt évben, részvényenként 43 K = 12% lesz. A 3,800.000 K alaptőkével bíró vállalat ingatlanait 1,580.018 K-ra értékeli, amiből eddig 224.844 K-t irtak le értékcsökkenési tartalék címén, míg a gépek 1,176.967 K értékéből eddig 1,020 348 K-t irtak le értékcsökkenés fejében. A különlevőségek 3,601.326 K-ra ruznak, az árúkészlet pedig 1,073.857 K-t ért.

Acélgár Körmenen. Megírtuk nemrégiben, hogy a gráci Sabaria acélgár r. Szombathelyen acélgárát szándékozik felállítani. Szombathely városa azonban nem adta meg a gyárnak a kért kedvezményeket s így a vállalat múlt vasárnap tartott évi közgyűlésén elhatározta, hogy a gyárat Körmenen építi fel. Körmen ugyanis megadta a tízezer négyszögölnyi telket, 15 évi pótdómentességet, az építéshez ingyen kavicsot s olcsó téglát s a jutányos áru villanyáramot. A gyár elfogadta a körmeniek ajánlatait s hamarosan meg is kezdik az építkezéseket, úgy hogy a gyárat szeptemberben vagy októberben már üzembe is fogják helyezni.

A Magyar Aszfalt r.-t. a mezőtelegdi telepét hir szerint Bihar községbe helyezi át. Az áthelyezés oka az, hogy a mezőtelegdi főtelep nem tud teljeskedni s a rossz terepviszonyok miatt nem tudja eléggé megközelíteni dernai üzemeit. Bihar községet, ahová a mezőtelegdi telepét áthelyezik, már most is rendes vágányú iparvasút köti össze Dernával. Biharmegyében remélik, hogy ezt az iparvasutat át fogják alakítani személyszállításra és elvezetik Margittáig, amiáltal megvalósulna a margitta—bihari vasút, amelynek már régóta óhajtanak és amely egy bányatermékekben igen gazdag vidéket nyitna meg az ipari élet számára.

A pozsonyi robbanás áldozata. Csermák Sándor állapota annyira javult, hogy nemrég Budapestre szállíthatták. Itt addig fogják ápolni a klinikán, amíg a robbanás alkalmával szétrobbant és amputált kezét teljesen be nem gyógyul. Azután Grosz Emil dr. szemészeti klinikájára kerül, ahol szemét veszik kezelés alá. Most már bizonyos, hogy bal szemét visszanyeri látását, jobb szemét azonban elvesztette Csermákot valószínűleg nyugdíjazták.

Elhanyagolt bányatelek. Az algyógyi járásban, Nagyalmás község határában fekvő Alsó Nicolai védnevű bányatelek tulajdonosait a zalatnai bányakapitányság

már korábban felhívta, hogy a telket helyezték üzembe vagy szünetelési engedélyért folyamodjanak. Minthogy a rendelkezések eleget nem tettek, a bányakapitányság most 10 K elsőfoku pénzbírsággal sújtja a vállalatot. További üzemelhanyagolás esetén elvonják a jogositványokat.

Az iglói bányakapitányság felhívja a svédéri Mária-hilf bányamű néhai tulajdonosának jogutódait, hogy a bányamű tulajdonjogi viszonyát 90 nap alatt rendezzék s ugyanazon idő alatt a bányát vegyék művelésbe, mivel ellenkező esetben az ált. bányatörvény 244. §-a értelmében *pénzbírsággal* mellőzésével a bányamű elvonásával fogják őket büntetni.

Hogy beszélnek a magyar bányászok. Egy tősgyökeres magyar bányászember szájából, — aki állítólag életében német beszédet még nem hallott, — vesszük a következő figyelmet érdemlő előadást, amint egy bírósági tárgyaláson az eljárás aliját képe ő pofon hiteles történetét elbeszéli:

„A sitt közepén cimborálás után a négyes etázt akartuk treibolni, előbb azonban a spiccel leszedtük a lautos firstot a bruszttól, még hozzá sem fogtunk a dologhoz, az obersteiger ur odajött a főrhájérral, hogy menjünk a srammos ódalhoz, a 7-ik etázsra lutni smirelni, mert két stész jukas, azután meg kutyázzunk a grunstrekaú a fülortig, mert a fedrunggal nem várhatnak. A smigolás után kutyáztunk, botoltuk az üreset a bromz alá s lekuplizva az unterlá ot elvettük, azután felmentünk bromzolni a 3 ik etázsra. Én a kutyát tartottam a hátammal a platnin, a cimborám pedig az unterlágot kivette és kuplizott. A kutyával azonban nem bírtam, mert megindult és úgy ódalba vágott, hogy a fejem beleü üttem a signálba. A vót a hiba, hogy cimborám a spleizra kuplizott, a kupli meg reibolt a kötélén. Mikor aztán megmondtuk a steiger ur nak, hogy a ku ya kivágott négy millákot és felszedett két stósz, a teiger szó nélkül úgy pofon vágta a cimborámat, hogy az ulmába esett. Hogy cimborámnak becsületét sértette volna a steiger, azt nem láttam, mert ezután elment, mi pedig megvártuk az ablózt.”

VALÓDI
PERSA SZÖNYEGEK

minden létező minőségben, színben és méretben.

≡ **NAGY VÁLASZTÉK!** ≡
OLCSÓ SZABOTT ÁRAK!

≡ **TELEFON-SZÁM 140-64.** ≡

POLGÁR HUGÓ ÉS EMIL
Budapest, V., Erzsébet-tér 18. (Sas-u. sarok).

KRAYER FELE
ROZSDAVÉDŐ
HIDFESTÉK.

PATIN

KRAYER E. ÉS TÁRSA
CSÁSZ. ÉS KER. UDVARI SZÁLLÍTÓK
FESTÉK-KENCE-LAKK-GYÁR
BUDAPEST (KRAYER FÉSTÉKUDVAR)
VI. Váci-ut 31.

Természetesen ezt a nyelvet nem értette meg a bíróság, mi is csak tolmács segítségével volnánk arra képesek. Tekintve, hogy a bünvádi perrendtartás szerint azon kifejezések vehetők és pedig szószerint jogzökönyvbe, amivel a kihallgatottak élnek; a közérdek hajlékony és kifejezésképes magyar nyelvünk érdekében kérjük bánya- és kohóvállalataink üzemvezetőségeit, hogy ne tőrjék magukon száradni az elítélendő közömbösségnek e tekintetben talán nem épen alaptalanul felvethető vádját.

Cégjegyzési hírek. *Részvénytársaság kőolaj kutatására, főtelep Budapest.* Pallavicini Ede örgróf igazgatósági tagsága és cégjegyzési jogosultsága megszűnt. — *Coburg Fülöp herceg-féle bánya- és kohóművek részvénytársaság, főtelep Budapest.* Azt a körülményt, hogy a 6,500.000 korona alaptőke teljesen be van fizetve, bejegyezték. Göbel János és Brendl Oszkár hivatalnokoknak a „per procura“ toldattal való cégjegyzési jogosultságát bejegyezték.

✂ KÜLFÖLDI HIREK. ✂

A vaspiac helyzete. Dortmundi jelentések szerint az ottani vaspiac iránya febrúar havában gyöngült. A forgalom mindenütt csendesebb lett és az árak újra hanyatlani kezdtek. Így az a csekély javulás, amely három hét előtt beállott és amelyet a berlini tőzsdékollaténál többre értékelt, ismét eltűnt. Nem is volt az egyéb egy gyöngő vásárlási hullámnál, amely nyomban eült, mihelet a szükséglet fedezve volt. Így a helyzet ma újra az, hogy a kartell által nem védett cikkek ára nagyon kedvezőtlen, míg ellenben a szindikált gyártmányok ára jó ugyan, de a megrendelés kevesebb. Az is hozzájárult a helyzet kiélesítéséhez, hogy a csőszindikátusra vonatkozó tárgyalások megheiusultak. Nyomasztóan hat a fokozott termelés is a piacra, amennyiben néhány új gyár a régieknek különösen durva pléhben erős versenyt támaszt. Egyebekben a helyzet nem egyenletes. Sok gyárnak elég munkája van és hónapokra el van látva megrendelésekkel, soknak pedig alig van dolga, úgy hogy több napi szünettel kénytelen dolgozni. Az a remény, hogy a pénzpiac könnyebbülése fel fogja lendíteni az ipart is, hiunak bizonyult és a várva-várt tavaszi üzlet elmaradt. Hanem azért nincs rá ok, hogy a jövő fejlődés tekintetében a helyzet reménytelennek tekintessék. Ehhez járul, hogy némely városban akkora lakásszükség

á lott be, hogy az építkezésnek előbb-utóbb okvetlenül meg kell indulnia.

Luxemburgi jelentések szerint az ottani vaspiac az év elején észlelt javulás csak átmeneti volt és hamar ért véget. A piacon minden tekintetben ujólagos s napról napra észrevehetőbb gyengülés következett be és az árak ismét csökkenő irányzatot követnek. Az utóbbi évek folyamán oly jelentékenyen megnövekedett termelés ugyanis súlyosan nehezedik a piacra és az árnak a közel jövőben való javulását aligha engedti. A műek ugyan a folyó év második negyedére teljesen el vannak látva rendelésekkel, a szállítók azonban mindomellett megöhetősen lanyhán folynak. A tavaszi üzlet pedig a pénzpiac javulása dacára sem élénkül oly mértékben, amint ezt általában várták.

A vasércpiac helyzete volt viszonylag legkedvezőbb és a rövid idő előtt bekövetkezett élénkülés következtében a foglalkozás mérve még meglehetősen jó volt és a kereslet nyugodt üzletmenet mellett továbbra is tart. A szabad eladásra kerülő mennyiségek aránylag csekély volta következtében a kedvezőtlen konjunktura eddigelé csak gyengébb mérvben érvényesülhetett és a csökkenés az öző esztendővel szemben legfeljebb 10–15 százalékra rugott. A legközelebbi időben azonban erősebb csökkenés e számítanak, mivel a nyorsvastermelés és szétküldés hanyatlása végül majd az ércpiac is érezhetővé válik.

A nyersvaspiac az a gyengülés jelei mindjobban mutatkoznak. A szállítások mérve nem volt kielégítő és a művek készlete növekszik. A külföldről ugyan érkeztek némi rendelések, azonban a szállítások elégtelen volta következtében a külföldi üzlet élénkülésére nem szabad számítani.

A Ruhr vidéki szénpiac febrúar havában gyöngült. A kereslet tartózkodó volt, minek folytán az elszállítás csökkent, úgy hogy jelentékeny készletek halmozódtak fel az összes minőségek közül. Ennek következtében az üzemeket korlátozni kezdik.

A Rajna vizállása nagyon kedvező, úgy hogy a hajózás Baselig minden akadály nélkül lebonyolítható. Ennek folytán a Rajna felső vidékére irányuló szén-szállítás újra rendszeressé vált és nagyobb méreteket öltött. A hónap második felében a dusbürg-ruhrorti kikötőkben a vizállás nagyon magas volt, ami a rako-

**LAUFER
GÉPGYÁR**

*Budapest VII.
Palotai-út 15H.
Telefon. 75-40.*

*Hőtelpályák.
Kisvasutak.
Bányakocsik.*

dást rendkívül megnehezítette. Ehhez járult még az is, hogy tartós sűrű köd borult a vidékre, ami a folyamatosan való forgalmat megzavarta. A délnémetországi szénpiacon a hónap közepe táján érkezett nagyobb szénzállítmányok annyiban okoztak változást, amennyiben kevesebbet adtak el a készletben levő szénből, miután az új szállítmányok majdnem teljesen fedezték a szükségletet. Az ipari telepek szénelszállítása elég rendszeres volt ugyan, de nem volt akkora, mint rendszeresen. A pirszén kereslete csökkent. Belgiumba és Németalföldre a hónap vége felé jelentékeny mennyiségű szenet vittek ki.

DEUTSCHER BERICHT.

INDUSTRIE UND VOLKSWIRTSCHAFT.

„Dynamit Nobel.“ Nach dem der Generalversammlung vorgelegten Berichte können die Ergebnisse des abgelaufenen Jahres, trotzdem sie hinter jenen des Vorjahres zurückgeblieben sind, noch immer als befriedigend bezeichnet werden. Der Rückgang in den Erträgen steht im engen Zusammenhang einerseits mit der allgemeinen Geschäftskonjunktur, andererseits mit den stetig steigenden Preisen der Rohmaterialien. Von dem Reingewinne per K 4.190.665 werden K 1.500.000 für Amortisationszwecke verwendet, dem Arbeiter-Unterstützungs-Fonds K 100.000 gewidmet, 25 Prozent als Dividende verteilt und K 966.413 auf neue Rechnung vorgetragen. In den Verwaltungsrat wurden die ausscheidenden Herren Dr. Aufschläger und Sc. Exzellenz Artur Graf Bylandt-Rheydt wieder und die Herren Paul Graf Bethlen und Direktor Erwin Philipp neugewählt. In den Revisions-Ausschuss wurden die Herren kaiserlicher Rat Loopold Langer, Regierungsrat Kleibel und Max Leitner (letzterer als Ersatzmann) wiederberufen.

Die grösste Erdgasleitung der Welt. Am 20. v. M. wurde in Torda nach einjähriger Arbeit die Erdgasleitung, unter Führung des Berghauptmanns Alfred Czerminger, feierlich eröffnet. Die Leitung führt von Kissármás über Torda nach Marosujvár, ist 75 Kilometer lang und damit die grösste Erdgasleitung Europas. Die Baukosten betragen 3,5 Millionen Kronen. Das Erdgas wird den Fabriken, die in den längs der

Leitung liegenden Ortschaften errichtet werden sollen, als Triebkraft dienen, wodurch sich eine bedeutende Verbilligung der Betriebe ergeben wird. Auch die Beleuchtung dieser Ortschaften wird durch das Erdgas erfolgen.

Kabelfabriks-Aktiengesellschaft, Pozsony. Der Direktionsrat hat auf Grund der ihm vorgelegten Bilanz, welche einschliesslich des Gewinnvortrages vom Vorjahr einen Reingewinn von K 681.071 (im Vorjahre K 682.590) aufweist, beschlossen, der für den 1. April dieses Jahres einzuberufenden Generalversammlung vorzuschlagen, im Sinne der Statuten K 34.053 (K 34.129) der ordentlichen Reserve zu überweisen, 12 Prozent, gleich K 48 per Aktie zu K 400, zur Verteilung zu bringen, ferner K 40.000 (K 50.000) dem Pensionsfonds der Angestellten zu widmen und den nach Abzug der statuten- und vertragsmässigen Tantiemen verbleibenden Betrag von K 40.414 (K 41.700) auf neue Rechnung vorzutragen. Der Brutto Gewinn des abgelaufenen Jahres hat K 1.860.074 (im Vorjahre K 1.842.409) betragen.

Kapitalserhöhung der Galizischen Karpathenpetroleum-A.-G. Wie verlautet, wird die Galizische Karpathenpetroleum-A.-G. ihr Kapital, das gegenwärtig 16 Millionen Kronen beträgt, durch Ausgabe von 4000 neuen Aktien auf 18 Millionen Kronen erhöhen. Die Kapitalserhöhung steht einerseits mit der Erwerbung und Ausgestaltung der Vaterländischen Petroleumraffinerie A.-G. in Budapest, andererseits mit der Kapitalvermehrung der „Apollo“ Mineralraffinerie in Zusammenhang. Die Transaktion wird unter Führung der Unionbank verwirklicht werden. Die Emission soll, wie mitgeteilt wird, in der Weise erfolgen, dass eine Belastung des Marktes ausgeschlossen erscheint.

Bányaiskolát végzett

nőtlen szénbányász,
ki egy földfejtés (Tagebau) berendezéséhez és vezetéséhez ért,
alkalmazást nyerhet.

Ajánlatok „Szén“ jeligére a kiadóhivatalba.

MODERN SZÁLLÍTÓGÉPEK

GUNST-ÉS SZÉKELY

SCHWEIGER-GYULA
MÉRŐKÉP-IRODA

BUDAPEST-V. BATHORY-U. 9. SZ.

VONTATÓMŰVEK-KÖTÉLPÁLYÁK BÁNYABERENDEZÉSEK

(1183/52)

Ha érdeklődik, vagy ha rendel, szíveskedjék „A Bányára“ hivatkozni!